

DIVINA AUXILIANTE GRATIA!

THESES PHYSICÆ

De

METHODO
PHILOSOPHANDI

EXPERIMENTALI & MATHEMATICA,

QVAS

*Ex suffragio amplissimae Facultatis philosophicae in regia ad
Auram Academia,
publico eruditorum examini submittit,*

AVCTOR

GREGORIUS STEENMAN

Quaest. reg. Acad. Aboëns.

Respondente

HENRICO CARPELIO

ABOËNSI,

Ad diem 2. Nouemb. Anno MDCCXXXVII.
in Auditorio Maximo,

horis ante meridiem consuetis.

ABOË, exc. JOH. KIËMPE, Reg. Acad. Typogr.

52.

J. Falander

De Sancto Gregorii Papa Magno Contra Heresi Scripturam

§. I.

Physica est scientia rerum Naturalium, in quantum a nobis sensibus obseruari possunt. Harum illa vires, modos & effectus perpendit, exque principiis genuinis, evidenter perspectis, singulorum caussas necessaria conclusione deducit.

§. II.

Physicus itaque est, qui habet scientiam rerum naturalium, id est, qui habitum sibi comparavit demonstrandi Phænomenorum caussas, quæ naturæliter fiunt, ex certis & immotis principiis juxta naturæ leges.

§. III.

Per res naturales intelligimus omnia corpora. Hæc enim sub sensu cadunt, hæc nascuntur, generantur & corrumpuntur, adeoque variis mutationibus obnoxia sunt; id quod naturæ vocabulum, a nascendo, quasi primo mutationis gradu deductum, innuit.

§. IV.

Cognitio rerum naturalium est triplex: *Historica*, *Philosophica*, & *Mathematica*.

A

§. V.

§. V.

Historicam vocamus, cognitionem facti simplis-
cem, e. g. Qui vidit Eclipses Solis & Lunæ,
habet notitiam earum Historicam.

§. VI.

Per Philosophicam intelligimus cognitionem ra-
tionum facti, e. g. Eclipsum notitiam Philo-
sophicam habet ille, qui scit Eclipses Solis fieri ex in-
terventu Lunæ corporis opaci, propria luce desti-
tuti, inter Solem & Spectatoris oculum. Eclipses
Lunæ vero ex Terræ interventu inter Solem & Lu-
nam.

§. VII.

Mathematica nobis est, cognitione quantitatis rerum
e. g. Qui indicare potest, quando Eclipses fu-
ture, quibus in locis apparebunt, & quæ earum
quantitas.

§. VIII.

Historica notitia est maxime necessaria, & qui-
dem solidioris cognitionis primum principium;
sed tamen vulgaris, & genuinæ veritatis indagatori
insufficiens. Philosophica quidem est perfectior,
quia rationes eorum, quæ fiunt, fisticit; at in quan-
tum eas determinare nequit, adhuc vacillat; quid?
quod multas rationes ignorat. Mathematica autem,
non tantum rationes datas examinare, & quanti-
tates determinare, sed juxta quoque plurimas ex
naturæ involucris eruere, atque in lucem proferre
valet.

§. IX.

§. IX.

Proprietates corporum quandoquidem a priori degi nequeunt, quia ratio nostra ex se nullas materiae affectiones assequi, nec qualemcumque earum ideam sibi formare valet: sequitur cognitio-
nem rerum ex ipsis rebus esse petendam.

§. X.

REs singulæ, quoties in sensus cadunt, nobis retiam non attendentibus, animæ nostræ veritates nouas ingerunt proponuntque, aut antea indicatas inculcant, ita ut nullus hominum sic, qui sensuum beneficio plurimarum non habeat veritatem cognitionem.

§. XI.

Cognitionem tamen hanc confusam & valde imperfectam esse, ignorantia tot seculorum latis superque testatur. Si enim inventa hujus seculi, quo scientia hæc caput extulit, melioraque fata est naœta, auferas, vix quidquam nisi qualitates occultas & mirabilia nature, quæ nunc ex caussis universalibus explicata inveniuntur, enarrata vides.

§. XII.

Requiritur ergo a Philosopho, qui rerum causas cognoscere studet, ut res ipsis summa attentione contempletur & experimenta varia instituat, quo adhuc plura inveniat ad cognitionem solidam necessaria, haud secus ac si cominus intueremur opus quoddam artificiole elaboratum, percipiens plura

plura in eo artis documenta, quam primo intuitu
observavimus. (a)

(a) videatur bac de re *Oratio Musschenbroekii perelegans*,
a *Triewald*, parti secunda de *Phænomenis naturæ premissa*.

XIII.

Deinde incumbit Philosopho, ut phænomena per-
plurima a rebus ipsis inculcata & per experi-
menta detecta, inter se summa diligentia & atttentio-
ne conferat, ex collatis leges naturæ universales eli-
ciat, ad quas, quasi ad normam omnia exigat.

§. XIV.

Per naturæ Legem intelligimus regulam & nor-
mam, secundum quam Deus voluit certos mo-
tus semper, id est, in omnibus occasionibus peragi.

§. XV.

Ultro hujuscemodi Leges ei, qui attenta collatio-
ne res perpendit, se produnt, ex arctissima re-
rum connexione propullulantes; quo enim solidiores
progressus quis in scientiis fecerit, eo universaliores
Leges, ceu generalissima & tutissima veritatum fun-
damenta, ipsis subnascuntur.

§. XVI.

Corpora naturaliter agunt, pro ratione quanti-
tatis materiæ & affectionum suarum, utpote
motus, figuræ etc,

§. XVII.

Quantitatum vero regulæ universales & infallibi-
les ex Matheſi sunt depromendæ, quæ in ab-
ſtra-

7

tracto de illis agit. Ergo Physico quam maxime est
necessaria Matheleos cognitio, si ad solidam & adæ-
quatam rerum notitiam pervenire velit. (b)

(b) Brandt in pref. ad a'gebram vel Math. Univ.

Alt de Mathematiske wettenkaper högt ståttas af al-
lom dem som hafwa både tycke för ådla wettenkaper /
och derjemte första hwad nyttta och förmån de samma
med sig hafwa / det är så mycket mindre at twifla /
som sådant wittert felk redan af sielvwa förfarenheten
jämwähl förnummit / at de Mathematiske wettenkaper
uti alla väl inrättade Riksen och Republiquer gan-
ska nödige åro / och på oräkneliga sätt befördra det
almånnna menniskeliga lefvernes beqvämligheter. Alt
lårdt och wittert folck lärer och i anledning af samma
förfarenhet och wid närmare estersinnande medgifwa /
at de Mathematiske wettenkaper åro sielvwa grunden
til måsta delen alt det / som begripes under namn af
verdslig wißhet.

= = = = =
Beträffande Physiqven och naturkun-
niheten / må man och aldrig förmoda at den til all
möjelig fullkomlighet på något annat sätt kan stå til
at bringas än igenom en råt application af Mathe-
matiqven til sielvwa experienzen ; hwilket nogamt
hypas af de lårdas skrifter / hvaribland är den widt-
berömdne Newtons förträffliga Mathematiska och Phi-
losophiska wärck / som klarligen wißa huru mycket me-
delst Mathematiqens tihelp / dersamniastådes uti Phy-
siquea upptäckes som tilsörende warit omöjligit innan
application af Mathesi blef kunnig.

§. XVIII.

§. XVIII.

MAjoris lucis ergo sequens exemplum Physicum explicemus. Mariotte (*c*) experimento, variis vicibus repetito, observatiqve cautelis necessariis, determinavit ex foramine, cuius diameter erat $\frac{1}{4}$ pollicis; servata aquæ altitudine supra hoc 13 pedes singulis vicibus effluxisse, in uno minuto primo, pinta 28, quarum pes cubicus continet 70. Dato hoc experimento, ceu fundamento, quæritur, in quo tempore amphora Svecana 60 cantharos continens, quorum pes cubicus continet 10 cantharos evacuari potest, per foramen, cuius diameter est $\frac{1}{3}$ pollicis, posita aquæ altitudine 15 pedes, dum mensura Svecana adhibetur, positaque ratione pedis Parisiensis, quo Mariotte usus est, ad Svecanum ut 720 ad 658 $\frac{1}{4}$ juxta tabulam Picardi?

REGULA.

Quo major aquæ quantitas per foramen effluxerit, eo tempus brevius requiritur ad mensuram datam evacuandam & contra. Hinc fluunt

CONSECTARIA.

1:m. Quo aquæ altitudo major, eo gravius premitur & uberior effluit. quare altitudinem ratio subduplicata inverse observanda.

2:m. Quo foramen amplius, eo uberior aquæ copia emanabit. quare foraminum ratio duplicata inverse attendenda.

3:m. Quan-

3; m Quantitates aquæ, quæ effluunt, cæteris partibus, erunt ut tempora, & quidem directe.

Quare rationes erunt & quidem sequentes, secundum consectoriarum

Primum

$$V \frac{15}{4} : V \frac{13}{4}$$

$$V \frac{658\frac{1}{4}}{4} : V \frac{720}{4}$$

Secundum

$$\frac{16}{2} : \frac{9}{2}$$

$$658\frac{1}{4} : 720$$

Tertium,

$$\frac{2}{3} : \frac{7}{3}$$

$$\frac{1}{3} : \frac{6}{3}$$

$$720 : 658\frac{1}{4}$$

Idcirco tempus unius minuti primi aut 60. m³ s ad tempus quæsitum, in ratione composita ex hisce septem rationibus $V \frac{15}{4} : V \frac{13}{4}, V \frac{658\frac{1}{4}}{4} :$

$V \frac{720}{4}, \frac{16}{2} : \frac{9}{2}, 658\frac{1}{4} : 720, \frac{2}{3} : \frac{7}{3}, \frac{1}{3} : \frac{6}{3}, \& \frac{720}{4}$

$\frac{658\frac{1}{4}}{4} : 720$. Rationes secunda $V \frac{658\frac{1}{4}}{4} : V \frac{720}{4}$ & quarta

$\frac{658\frac{1}{4}}{4} : 720$ reducuntur ad rationem $V \frac{658\frac{1}{4}}{4} : V \frac{720}{4}$.

Hæc autem & septima $\frac{720}{4} : 658\frac{1}{4}$ ad rationem $V \frac{720}{4} : V \frac{658\frac{1}{4}}{4}$. Pari modo, rationes tertia $\frac{16}{2} : \frac{9}{2}$ quinta $2 : 7$ & sexta $1 : 6$ reducuntur in rationem

16

$3^2 : 378$ vel qvod idem est $16 : 189$; & sunt 60
m. s. ad tempus qvæsitum, ut $16 \bowtie V 720 \bowtie V 15$ ad $189 \bowtie V 658\frac{1}{4} \bowtie V 13$.

Resolutio.

$$\begin{array}{r} 16 \\ - 16 \\ \hline 96 \\ - 16 \\ \hline 256 \\ - 720 \\ \hline 512 \\ - 1792 \\ \hline 184320 \\ - 15 \\ \hline 921600 \\ - 184320 \\ \hline 2764800 \end{array}$$

Productum quadratum ex priori numerorum serie.

$$\begin{array}{r} 189 \\ - 189 \\ \hline 1701 \\ - 1512 \\ \hline 189 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 35721 \\
 - 658\frac{1}{4} \\
 \hline
 285768 \\
 - 178609 \\
 \hline
 814356 \\
 - 89302\frac{1}{4} \\
 \hline
 23513348\frac{1}{4} \\
 - 13 \\
 \hline
 70540044 \\
 - 23513348 \\
 \hline
 305673527\frac{1}{4}
 \end{array}$$

Productum quadratum ex secunda serie numeros
rum.

Regula,

Rationem, quam numeri simplices habent inter
se, habent etiam eorum quadrata quadrata.

Quare secundum regulam auream inferre licet,
ut 2764800 ad 305673527 $\frac{1}{4}$, ita 3600 quadratum
minutorum secundorum ad 398012 $\frac{11205}{27648}$, cuius ra-
dix quadrata 630 $\frac{882}{1000}$, id est 10 min. 30 $\frac{442}{100}$ sec. ei-
git tempus quadratum.

(s) Newton, clemen, phys. mathem, p. m. 246.

Quoniam ex proposito exemplo patet, quæstiones physicas esse compositas, quatenus plura concurrunt ad unum effectum producendum, necessaria est quam maxime phisico regulas ut noscat syntheseos & analyseos, nisi per omnia errare velit. Has vero regulas sufficientissime suppeditabit ars universalis analytica Algebra dicta, quæ ita se eruditis commendavit, ut hujus artis periti, teste Alstedio (d) vix passi sint illam in vulgus manare (e)

(d) In Comp. phil. & prefat. compendii Coffici.

(e) Wolffius in Anfangsgründe der Mathematischen Wissenschaften & pref. ad Algebra. Die Algebra kann niemals zuviel gerühmet werden: den sie ist die Kunst/ durch welche man die Mathematischen wahrheiten von sich selbst erfinden kan ja ihr werdet auch vieles erfinden können / was andere vor Euch noch nicht gedacht haben. Mit einem worte sie macht euch geschickt / das/ wenn ihr nur ganz was geringes aus den mathematischen wissenschaften gelernet/ ihr von Euch selbst ein mehreres erfinden könnet zu der zeit/ wen ihr es von nothen habet. Es ist aber keine vollkommenere art zu studiren / als wenn man nur ein wenig lernen darf und sich dabei doch auf alle vor kommende fälle geschickt mache. Ich sage aber noch mehr Ihr trefft in der Algebra die allervollkommenste manier zu raisoniren an. Denn sie exprimiret die begrieFFE der sachen durch zeichen und verwandelt die Schlüsse/ welche

welche mit violem bedacht aus ihnen hergeleitet werden / in eine leichte maner die zeichen mit einander zu verknüpfen und zu trennen. Dadurch erhält man zugleich / das man öfters in einer zeile mehr haben kan / als in großen folianten nicht raum finden würde. Durch das anschauen weniger zeichen wird et ihr öfters klüger / als ihr durch vieler jahre arbeit nach der gemeinen art zu lernen und zu dencken nicht werden könnet. In dieser absicht pfleget man die Algebra den gipfel menschlicher wissenschaften zu nennen/ und dieses von rechtswegen. Et Brandt in pref. ad Math. Uni. Hwad Algebra egentiligen wiſkommel / så är den ibland de Matematikle wetterskaper för den förmånska och aldraviktigaste at stattas / så wida de samma derigenom sin högsta fullkomlighet endast kunna årnå / och utom hvilken man intet lätteligen kan weta ech förtå de bestied som differanta slag utaf storleker sins emellan hafwa / eller straxt uplösa ett probema mindre yppa något theorema / eller der til finna des demonstration når det är bekant / så at Mathesis utan Algebra icke är Mathesis, utan allenast en ringa dehl der af/ fast ån at den ända hafver en gansta stor nyitta.

§. XX.

Sed sunt forte, qui arguant nos iustos limites transisse, cum numeros ad Mathesin pertinentes in Physicam introduxerimus. Ad hæc vero respondeamus: Mathematici tractant de numeris & quantitatibus

bus in abstracto, exqve eorum collatione regulas u-
niversales eliciunt Physico necessarias. Physicus co-
gnitionem rerum sibi parare studet omnibus numeris
completam, quantum hominibus datum est scire. at
numeris ablatis nihil sciunt, sed potius conjecturis
& falsis hypothesibus ex uno errore in alium ru-
unt. (f) Nullius phænomeni possunt dare rationes,
nisi conjecturales & sæpiissime erroneous, si proprias;
at si quando veras produixerint, eas vel ab aliis mu-
tuatas vel a se caſu inventas, ut primum telecopium
a Jacobo Metio, homine humaniorum artium prorsus
experte, inventum est, (g) habent.

(f) Cfr. sis Becheri Chymisches Laborator. p. m. 264.

(g) Cartesius de lumine p. m. 49.

§. XXI.

Sed ut hæc clarius dispaleſcant, proferamus expe-
rimentum Desagulier a Triewald, parti secundæ de
phænomenis naturæ p. 143 insertum: man här ut-
ſpridt et Segel uti en damm $2\frac{1}{2}$ fot under wattubry-
nen / och sedan laddat en Musquet med en ringa lad-
ning och skjutit oblique i anseende til wattubrynen/
men perpendiculaſt på et en half tum tioclt bråde/
fäſtat under watnet på segelduken/ då kulan gått igenom
brådet under watnet och ſedermehra igenom ſeglet.
Sedan gjordes försök med en starkare ladning/ då ku-
lan slog emot brådet utan att gå igenom det ſamma/
lemnandes allenast ett ringa märcke på brådet; men ku-
lans rundhet befans mera förändrad/ än motståndet/
ſom brådet kunnat gjöra/ syntes hafwa förorsakat;
hvar-

hwarföre man fannit sig befogad at tilskrifwa watnets motstånd den förändring/ som sig med kulan's figur tildragit. Nåt åter ladningen tredie resan fördötes så föll kulan på seglet utan att hinna fram till brådet/ och var des figur icke des mindre märckeligen förändrad. Om sider laddades Musqueten med så mycket krut/ som kulan siels vägde/ då kulan wardt i stycken sönderslagen emot watnet/ hvilket alt är skedt af watnets starka och otroliga motstånd/ då en kropp sig derutinan med en stor hastighet rörer. Hoc ipsum experimentum ad leges naturæ de motu, & resistantia mathematice detectas evidenter demonstrari potest. Cum tamen sine Matheseos usu nullas dare rationes sufficientes valeamus.

§. XXII.

Posito dari Physicum cognitione veritatum plurimarum imbutum, sed quantitatis rationibus destitutum, tantum tamen abest, ut cuiquam profit, ut potius obsit. Id quod & remedia, non tantum ratione materiæ sed & ratione quantitatum, composita satis superque testantur. Optandum ergo esset, ut oinnia quæ phænomenis & experimentis fundata sunt, mathematica demonstratione proponerentur. quo disciplina hæc aurea ad summum ascenderet fastigium; qua in re quantum debeat jam orbis eruditus viris quibuldam ingeniosissimis, qui hoc demum seculo, Matheseos ope, ignorantiae glaciem fregerunt, nemini, nisi in re literaria prorsus hospiti, ignotum esse potest.

SOLI DEO GLORIA.

MANTISSA.

HAbes hic L. B. calculum Eclipseos solis futurae A:o 1739, in Julio ad meridianum Aboensem st. Jul. institutum: Urbis Aboæ latitudine 60. g. 36. m. & longitudine 41. g. 15. m. ab insula Fer, ceu primo meridiano, orientem versus positis.

Præterlapsis Anno 1738, mense Junio, diebus 23., h. 3. m. 18. t. 5. & t. 42, erit tempus medium Novilunii astronomicum, qvod seqventi ratione investigandurn.

Radix noviluniorum ratione meridiani Aboensis est A: 1700

	D.	h.	m.	s.	t.
ensis est A: 1700	X -	2.	22.	4	40.
	20	-	10.	22.	39.
	18	=	18'	5.	0.
m. Junius	=	=	3.	19.	35.
					41.
					18

Summa auferenda - 35. 22. 10. 0. 32
ex revolutione m. proxima 59. 1. 28. 6. 14

Tempus qvæsumum - 23. 3. 18. 5. 42

Dato tempore hoc medio, ex tabulis de motu solis & ejus apogæo, de moto lunæ ejusqve apogæo, de motu nodi &c. fluunt seqventia

	S.	g.	m.	s.	t.
1:o Solis longitudo media	-	4.	12.	39.	41.
2:o Solis Apogæum	-	3.	8.	47.	3.
					23.
					3:0

	S.	g.	m.	i.	t.
3:0 Solis Anomalia media -	1.	3.	52.	38.	2
4:0 Solis æqvatio centri , subt.	-	1,	3.	30.	51
5:0 Solis longitudo vera -	4.	11.	36.	37.	34
6:0 Solis anomalia vera -	1.	2.	49	34.	1
7:0 Lunæ longitudo media -	4.	12.	39.	41.	26
8:0 Lunæ apogæum -	-	3.	17.	6.	38.
9:0 Lunæ anomalia media -	0.	25.	33.	2.	40
10:0 Lunæ æquatio centri subt.	-	2.	51.	4.	6.
11:0 Lunæ locus 1:0 æqvatus	4.	10.	34	44.	47
12:0 Lunæ anomalia 1:0 æqvata	0.	23.	28.	6.	1
13:0 Distantia Solis a Luna -	0.	1.	1.	52.	47
14:0 Distantia Lunæ a solis apogæo 1.	1.	47.	41.	24	
15:0 Lunæ & nodi correctio add=			6.	49.	1
16:0 Lunæ locus correctus -	4.	10.	41.	33.	48
17:0 Lunæ anomalia correcta -	0.	23.	34.	55.	2
18:0 Nodi longitudo media -	4.	1.	40.	52.	5
19:0 Nodi longitudo correcta -	4.	1.	47.	41.	6
20:0 Argumentum latitudinis -	0.	8.	53.	52.	42
21:0 Reductio Lunæ ad eclipticam S.		2.	1.	40	
22:0 Lunæ locus reductus -	4.	10.	39	52.	8
23:0 Distantia iolis a Luna -			37.	5.	26
24:0 Motus horarius Lunæ -			30.	21.	0
25:0 Motus horarius Solis -			2.	24.	0
26:0 Motus horarius Lunæ Sole -			27.	57.	0
Cum Luna adhuc distet a Sole 57 m. 5 s. & 26 t. (23°), igitur ex data hac distantia , nec non ex mo- tu horario Lunæ a Sole 27 m. 57 s. (26°) investigatur tem-					

tempus addendum tempori prius dato, inferendo
juxta regulam auream, ut 27 m. 57. sec. ad 1. ho-
ram, ita 57 m. 5. s. 26 t. ad 2 h. 2. m. 33. l. 21 t.
Qvo addito tempus astronomicum correctius est a:
1738, m. Jun. D. 23. h. 5. m. 20, s. 39. & t. 3

Calculo ad hoc tempus iterato inveniuntur.

	S.	g.	m.	s.	t.
--	----	----	----	----	----

Verus locus Solis - - 4. 11. 41. 31. 15

Lunæ locus reductus - 4. 11. 41. 41. 32

Distantia Lunæ a Sole - - - - 10. 17

Hicce 10. s. & 17 t. respondent 22 s. & 1. t. tem-
poris auferenda a tempore proxime dato, qvo ha-
beatur tempus astronomicum medium correctissi-
mum Anni 1738, mens. Junius, Dies 23, horas 5,
min. 20, sec. 17 & tert. 2. Qvod ulterius æqvati-
one temporis corrigendum, cuius pars prior sub-
tractiva 9 m. 52 s. & 36. t. posterior vero additiva
4 m. 12. s. & 48 t. ex qvo exsurgit tempus verum
astronomicum A. 1738, m. Junii, D. 23, h. 5, m.
84, s. 37 & 14. t id est, juxta computationem civi-
lem, 24 Iulii 1739, 5. h. 14. m. 37. s. & 14. tert. post
meridiem.

	S.	g.	m.	s.	t.
--	----	----	----	----	----

Ad hoc dati temporis momentum erunt

1:0 Solis locus verus - - 4. 11. 41. 30. 22.

2:0 Solis anomalia vera - 1. 2. 54. 26. 58

3:0 Lunæ locus in orbita sua - 4. 11. 43. 44. 35

4:0 Lunæ locus ad eclipt. reduct. 4. 11. 41. 30. 22

5:0

	S.	g.	m.	s.	t.
5:0 Lunæ anomalia vera	0.	24.	36.	31.	46
6:0 Argumentum latitudinis	0.	9.	56.	5	15
7:0 Lunæ latitudo borealis	-		51.	56.	48
8:0 Lunæ motus horarius	-		29.	49.	18
9:0 Solis motus horarius	-		-	2.	24.
10:0 Motus horarius Lunæ a Sole	-		27.	57.	0
11:0 Semidiameter Solis	-		-	15.	51.
12:0 Semidiameter Lunæ	-		-	14.	50.
13:0 Parallaxis Lunæ horizontalis	-		54.	23.	53
14:0 Inclinatio orbitæ Lunæ cum circulo latitudinis ad partes occidentales	-		84.	36.	40.
15:0 Angulus eclipticæ cum meridi- ano ad partes orientales	-		106.	7.	148
16:0 Declinatio Solis borealis	-		17.	18.	38.
17:0 Latitudo loci	-		60.	36.	0.

Ex hisce datis colligitur ope Trigonometriæ Sphæ-
ricæ & Planæ, hujus eclipseos Aboæ fieri

Initium	-	4.	33	54
Finis	-	6.	49.	33
Duratio	'	2	15.	39

Quantitas 10 dig. 29 m.

Loca, in quibus hujus eclipseos apparebit initium, medium & finis. Longitudo Latitudo
Ab ins. Fer Aboæ.

Partialis initium fit	-	253.50	212.35	45.20
Finis	-	26 49	345.34	25.24

Cea-

Centralis initium	-	177.53	136.38	71.15
Finis	-	74.28	33.13	56.47
Centralis meridie	-	330.37	289.22	92.42
vel rectius	,	150.37	109.22	87.18

Ne vero B. L offendat, qvod æqvationis temporis ex differentia meridianorum resultantis nulla fiat mentio , fateri necesse est calculum hunc institutum esse juxta tabulas mea qvalicunque opera ad ductum tabularum De la Hire elaboratas ad meridianum Aboëensem parili modo , in resolutione triangulorum , tabulis logarithmicis a me confectis ad denas secundorum , cum eorum differentiis , ob calculum accuratiorem & commodiorem , usus sum.

